

“GIPS BILAN YARIM YUZ CHIZMASI” ASOSIDA ESKIZ YARATISH METODOLOGIYASI ASOSIY JIHLATLARI

Eshimova Shaxzoda

Qarshi davlat universiteti talabasi.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14062318>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 01- Noyabr 2024 yil

Ma'qullandi: 05- Noyabr 2024 yil

Nashr qilindi: 10- Noyabr 2024 yil

KEY WORDS

Gips, supraorbital, spiral, antiheliks, tragus, antitragus, uchburchak chuqurcha

ABSTRACT

Gips yuz xususiyatlari va gipsli yarim yuzli figuralar nafaqat yorqin tasvirlarga ega, balki ulardagi eskiz mashqlari ob'ektiv shakllarni kuzatish va estetik qobiliyatini rivojlantirish uchun qulaydir portretlar. Ushbu maqolada ixcham so'zlardan foydalanib, gipsli yarim yuzlarning eskizini chizishda e'tibor qaratish lozim bo'lgan masalalar, boshning yuz xususiyatlarining tuzilishi va xususiyatlari, gipsli yuz va gipsli yarim yuzlarning eskizini chizish usullari va bosqichlari keltirilgan

Chizish - rasm chizishning eng asosiy shakli hisoblanadi. Eskizning vazifasi esa modellashtirish masalasini hal qilishdir. Gipsdan yasalgan haykallar va portretlarning eskizini chizish, eskiz ishlasj jarayoniga o'rgatish va o'rganishning muhim qismidir. Biroq, yangi o'rganuvchilar uchun eskiz jarayonini kuzatish va tushunish, shuningdek, ishlash qobiliyati jihatidan ancha qiyin. Shubhasiz, gipsli haykallar va qahramonlarning boshlarini chizishdan oldin gipsli yuz xususiyatlari va yarim yuzlarini gips bilan chizishni mashq qilish yaxshi o'tish bosqichidir. Gipsning yuz xususiyatlari va gipsli yarim yuzi nafaqat yorqin tasvirlarga ega, balki qattiq tuzilmalarga ham ega. O'rganish orqali ob'ektiv shakllarni kuzatish va qadrlash qobiliyatini tarbiyalash, qismlar va butunlarni modellashtirish qoidalarini, ichki tuzilmalarni va ob'ektiv shakllarning tashqi shakllarini o'zlashtirish qalamtasvir san'atining ifodalash ko'nikma va malakalarini oshirish mumkin. Eskiz chizishni o'rganish juda qiyin va tirishqoqlik va qat'iyatlilikni talab qiladi. Gipsli yuz va yarim yuzlarni yaxshi chizish, gipsli haykallar va portretlar eskizini chizish uchungina emas, balki eskiz chizishni o'rganish uchun mustahkam poydevor qo'yadi. Shuning uchun, bu bosqichdagi o'quv jarayonida biz o'zimizga juda yuqori maqsad qo'ya olmaymiz, lekin biz chuqurroq o'rganishimiz va muammolarni birma-bir tushunishimiz va hal qilishimiz kerak bo'ladi, shunda biz to'plashni, takomillashtirishni davom ettiramiz hamda taraqqiyot. Ushbu “Gips bilan yarim yuz chizmasi” maqolasida matn nazariyasi, eskiz chizishni o'rganishda yoshlarga ma'lumot olish uchun gipsli yuz va gipsli yarim yuz chizmalarini chizish usullari va bosqichlari hamda namunaviy chizmalar va boshqalar kiritilgan.

1. Gipsli yarim yuzni eskiz qilishdan maqsad: Gips haykallari va qahramon boshi eskizlari rassomning modellashtirish darajasining o'lchovidir. Agar yangi o'rganuvchilar gips haykallari va qahramonlarning bosh eskizlarini yaxshi chizishni xohlasalar, ular yuz xususiyatlari va boshqa qismlarining shakli va tuzilishini chuqur tahlil qilishlari va

o'rganishlari kerak. Bunda asosiysi qahramonning boshini o'rganing va ba'zi asosiy qoidalarni o'zlashtiring va eskiz ko'nikmalarini mustahkamlang. Gipsli yuz xususiyatlari va gipsli yarim yuzi mashhur ustalarning haykallari qismlariga muvofiq qilingan. Uning tuzilishi aniq, anatomiyasi aniq, rangi bitta, shakli aniq ko'tarilish va pasayishlarga ega, u nafaqat mukammal shakl va yorqin tasvir xususiyatlariga ega, balki kuchli badiiy jozibaga ham ega. Endi o'rganishni boshlaganlar gipsli yuz xususiyatlari va gipsli yarim yuzlarini kuzatish, tadqiq qilish va eskizini chizish orqali personajning boshi va yuz xususiyatlarining jismoniy tuzilishi, o'zaro kirib borishi, bog'lanish munosabati, ohang va tekstura, umumiy va qisman masalalar kabi masalalarni bosqichma-bosqich hal qila oladi. Shu sababli, gipsning yarim yuzlarini eskiz qilish amaliyoti nafaqat modellashtirish ko'nikmalarini yaxshilash, balki to'g'ri kuzatish usullarini o'stirish va tasvirni fikrlash uchun maydonni kengaytirish imkonini beradi.

2. Gipsning yarim yuzlarini eskiz qilishda e'tibor berish kerak bo'lgan masalalar. Tana tuzilishini tahlil qilish va eskizni chizishda ob'ektni faqat gips yarim yuzining tashqi tasvir xususiyatlaridan ifodalash yuzaki va sifatsiz ko'rinadi. Shuning uchun biz tinchlanishimiz, beshta hisning shakli, tuzilishi va o'zaro bog'liqligini diqqat bilan kuzatishimiz va o'rganishimiz va ularni tegishli organlar bilan birlashtirishimiz kerak. Rassomlik amaliyotiga rahbarlik qilish uchun anatomiya, istiqbol va boshqalar bo'yicha asosiy nazariy bilimlardan foydalaniladi. Jismoniy tuzilmani tahlil qilish va o'rganishda biz nafaqat uning ichki tuzilishi va o'zaro bog'liqlik munosabatlarini tushunishimiz, balki uning tashqi shakli, nisbati, istiqboli va boshqalarni bog'lashimiz va ularning mohiyatini faqat shu tarzda tushunishimiz kerak, rasm tasvirni yuqumli va ishonarli qilish uchun.

Kompozitsiya - bu rasmning muhim qismi bo'lib, estetikani tarbiyalash usulidir. Gipsning yarim yuzli tasviri turli burchaklarda va turli xil kompozitsiyalarda ifodalanishi mumkin. va agar u juda kichik bo'lsa, rasm bo'sh bo'ladi, shuningdek, tasvirning qora, oq va kulrang darajalaridagi o'zgarishlarga ham e'tibor qaratishimiz kerak va kompozitsiyaning badiiy effektiga ta'sir qiladi. Eskiz chizishdan oldin kompozitsiyani turli burchaklardan mashq qilish va eng yaxshi kompozitsiya shaklini tanlash uchun kichikroq qog'ozdan foydalanishimiz mumkin. Teksturaning ifodasi Gipsning yarim yuzi qattiq tuzilishga, sof oq rangga va yorug'lik ostida kuchli aks ettirishga ega bo'lib, bu bizdan uning yorug'lik va quyuq ohanglarini qayta-qayta taqqoslash va tahlil qilish va yorug'lik, kulrang va qorong'ilikning uchta asosiy jihatini tushunishni talab qiladi. Biz gips yarim yuz tasvirni kesishish chizig'iga e'tibor qaratishimiz kerak, bu nafaqat shakldagi burilish nuqtasi, balki u chuqurlikdagi o'zgarishlarni keltirib chiqaradi, yorug'lik va soyaning turli xil yorug'lik manbalari va shakllari tufayli to'g'riligi. Tonlashda, yorug'lik va qorong'u qismlar o'rtasidagi birlashma chizig'idan qorong'i qismlarga oq rangli gips yarmining bir qismi ekanligini ta'kidlash kerak.

3. Boshning yuz xususiyatlarining jismoniy tuzilishi va ahamiyatlari. Boshning yuz xususiyatlari qahramonning avatar shaklining asosiy qismi bo'lib, qahramonning xususiyatlari va his-tuyg'ularini eng yaxshi aks ettira oladi. Yuz xususiyatlarini diqqat bilan tahlil qilish va o'rganish nafaqat yuz xususiyatlarining asosiy jismoniy tuzilishi va xususiyatlarini tushunishga yordam beradi, balki yuz xususiyatlari o'rtasidagi munosabatni tushunishga yordam beradi. Hayotdan rasm chizishda, avvalo, gipsli yuz xususiyatlarini (shu jumladan, kesmalarni), keyin esa gipsning yarim yuzini (shu jumladan, kesmalarni) chizish juda zarur, bu sayozdan chuqurgacha eskizni o'rganish uchun juda foydali.

Qoshlar va ko'zlar. Qoshlar ichki uchidan supraorbital jantning tashqi uchigacha

joylashganki, uning ichki uchi qosh, tashqi uchi esa qoshning uchi deb ataladi, chunki qosh suyagi pastga qaragan va yoritilgan orqa yorug'lik qoshning mohiyati engilroq, chunki qosh suyagi yuqoriga qaragan va yorug'lik oladi. Ko'zlar sharsimon kristalli sharchalar bo'lib, ular chap va o'ng ko'z bo'shlig'ining suyaklariga joylashtirilgan va yuqori va pastki qovoqlar bilan qoplangan) va ko'z qorachig'i ko'z olmasining eng qorong'i qismidir. Sklera va iris ko'z olmasining qismlari bo'lib, bo'yashda ularning hajmini ko'rsatish kerak.

Burun. Burun ikkita yuqori burun suyagi va olti pastki burun xaftagasidan iborat. Yuqori qismi burunning ildizi va burun ko'prigi, pastki qismi esa burunning uchi deb ataladi va burun qanoti eng ko'zga ko'ringan qismidir ko'zlarning burchaklari yaqinidagi yuqori qismi va burunning pastki qismi bir xil yuzdan aniq ajratilgan burun ko'prigi va burun uchi o'rtasida joylashgan burun septumi va burun qanotlari. Bo'yashda siz burunning shakli va tuzilishini, yorug'lik va qorong'i o'rtasidagi chegarani aniq chizishingiz kerak, so'ngra yuzning ohangiga qatlam-qatlam chuqur kirib borishingiz kerak.

Og'iz. Og'iz bo'shlig'i yuqori lab va pastki labdan iborat bo'lib, yuqori va pastki jag'ning lateral yuzalarini qoplaydi. Og'izning yuqori labi bir oz uzunroq va ko'proq chiqadi. Og'izning pastki labi biroz qisqaroq va dumaloqroq bo'lib, o'rtasi botiq bo'lib, pastki lab ostida lab bo'shlig'i bor va og'izning ikki burchagi yuqori labda uchburchak chuqurchani hosil qiladi. Bo'yash paytida siz yuqori va pastki lablarning shakli tuzilishi va to'lqinlarini tushunishingiz kerak, og'izning engil va qorong'i ohanglari burunga qaraganda zaifroq bo'lishiga e'tibor berishingiz kerak.

Quloqlar. Quloq spiral, antiheliks, tragus, antitragus, uchburchak chuqurcha, quloq bo'lagi va boshqalardan iborat bo'lib, taxminan yarim doira shaklidagi tanadir. Quloqning spiral va antispiralning ikki uchi tragus, antitragus va quloq bo'lagi bilan kesishadi, antispiral va spiralning yuqori uchidagi chuqurlikdagi uchburchak chuqurchalar halqasimon yiv hosil qiladi. Quloqning yuqori uchidan pastki uchigacha bo'lgan uzunlik qoshning o'rtasidan burunning pastki qismigacha bo'lgan uzunlikka teng bo'lib, boshning burilishi bilan quloqning shakli o'zgaradi. Bo'yash paytida siz quloqning turli qismlarining o'zaro kirishiga, burilish munosabatlariga va yorug'lik va qorong'i darajalarga e'tibor berishingiz kerak.

4. Gips qoshlari va ko'zlarini eskiz qilish bosqichlari. Qosh va ko'zning gips bo'limi eskizi

1. Loyiha va kontur Gips bo'limi qoshlar va ko'zlar pichoq kabi yumaloq gips yuzlari va ko'zlari soddalashtirilgan va umumlashtirilgan geometrik blok bo'limlari. To'g'ri chiziqlar bilan katta konturni chizish bilan boshlashingiz mumkin.

2. Tana tuzilishini chizing. Umumiy tuzilishdan boshlab, jismoniy tuzilmani yanada aniqlash uchun qoshlar va ko'zlarning geometrik holatiga va har bir blok o'rtasidagi kesishgan va birlashtirilgan munosabatlarga e'tibor bering.

3. Umumiy yorug'lik va qorong'ilikni chizish. Yorug'lik va qorong'ulik o'rtasidagi chegaradan boshlab, yerning qorong'i tomonining ohangini umumlashtiring va yorug'lik va qorong'ulikning ikkita asosiy tomonini ajratib oling, qorong'u tomonning ohangini tekis bo'yash mumkin emas, virtuallikdagi qatlamlar va o'zgarishlar bo'lishi kerak.

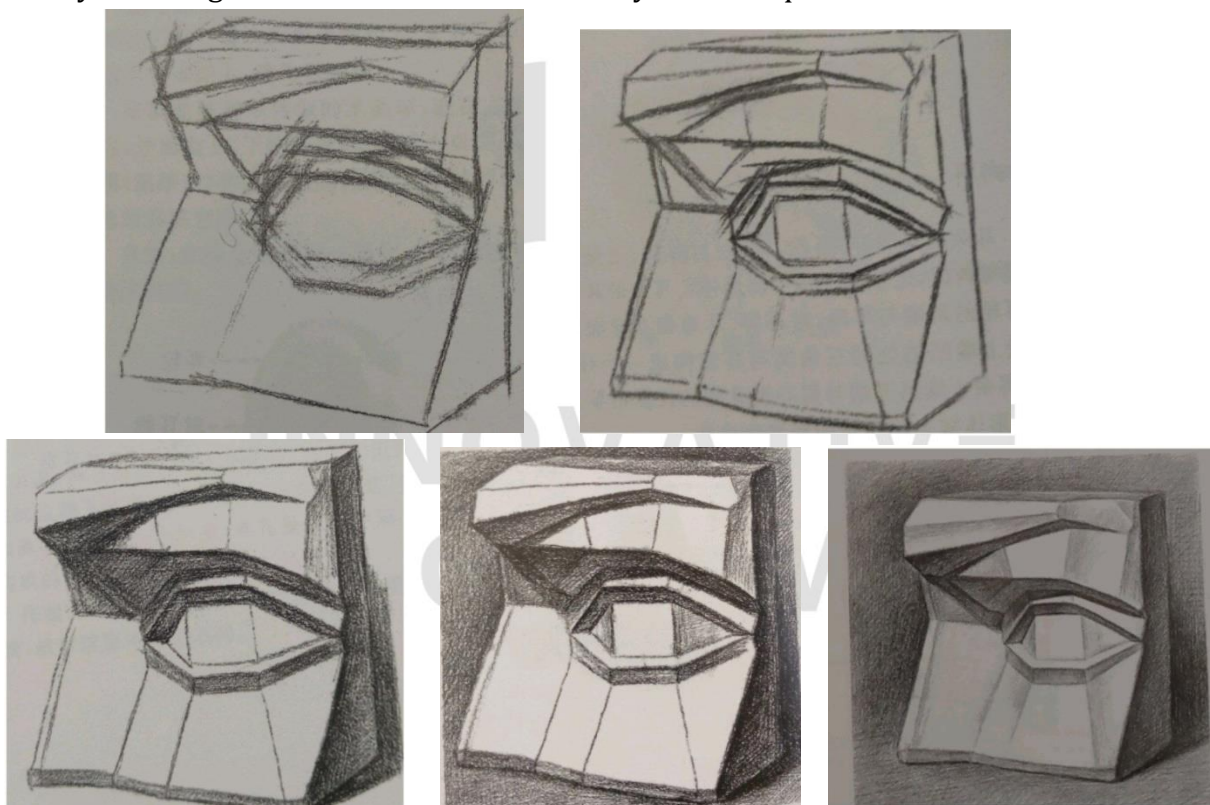
4. Chuqur tasvirlab bering. Yorug'lik va qorong'u o'rtasidagi chegarani tushunib, chuqur chizing. Umumiy yorug'lik va soya to'liq bo'lishi kerak, burilish yuzalari qatlamli bo'lishi kerak va qorong'u qismlar gipsning to'qimasini ta'kidlash uchun aniq va aks ettiruvchi bo'lishi kerak.

5. *Qurish va birlashtirish.* Eskiz chizishni boshlaganlar ko'pincha butun va qismlar

o'rtasidagi munosabatni tushuna olmaydilar, ayniqsa yorqin tonlarda bo'yashda ular tananing tuzilishini, yorug'lik va soyani, istiqbolni, to'qimalarni va hokazolarni e'tiborsiz qoldiradilar. Rasm tugallanish arafasida bo'lganda, siz oldingizda gipsli qoshlar va ko'zlar bilan rasmni qayta-qayta taqqoslashingiz va tahlil qilishingiz kerak, bu katta shaklning tuzilishi to'g'ri yoki yo'qligini, yorug'lik va quyuq ohanglarning birlashtirilganligini va birlashtirilganligini tekshirishingiz kerak. tuzilishi va hajmi kuchli. Mahalliy tafsilotlardan sakrab chiqish, butun rasmni ko'rib chiqish va undan xabardor bo'lish, so'ngra rasmning kamchiliklarini to'g'rilash va nihoyat rasm san'atining to'liqligi va birligiga erishish kerak.

Bu usullar portretni to'liq va aniqligini ta'minlash uchun juda muhimdir. Masalan, gipsni qalinligi va qalinligi eskizning tafsilotlarini aniqlashda va xususiyatlarni belgilashda yordam beradi. Bosqichlar esa, eskizni yaratish jarayonini tuzatishda muhim ahamiyatga ega.

Nihoyat, maqolaning oxirida nusxa ko'chirish va ma'lumot olish uchun namuna rasmlar keltirilgan. Bu rasmlar o'quvchilarga amaliy qo'llanma sifatida xizmat qiladi va gipsli yarim yuzlarning eskizini chizishda ular uchun yaxshi bir qo'llanma bo'ladi.

References:

1. Botir Boltaboyevich Baymetov. "Antik davr gips bosh haykallarini tasvirlash jarayonida bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchisini kasbiy tayyorlash"
2. O. Mo'minjonova. "Gipsli rozetka bezakni chizish metodlari va bosqichlari"
3. Li Muin. "Gips bilan yuz chizmalarini urish qoidalari"